Upplev platåbergs-landskapet

– UTNÄMNT TILL SVERIGES FÖRSTA

UNESCO GLOBALA GEOPARK

unesco
Global Geopark

PLATÅBERGENS GEOPARK

SVERIGES FÖRSTA UNESCO GLOBALA GEOPARK

Platåberglandskapet ligger mellan Sveriges två största sjöar, Vänern och Vättern, och området består enkelt uttryckt av Västgötaslätten och de femton platåberg som ramar in den.

Att landskapet är speciellt råder inget tvivel om. Livsnjutare och friluftssjälar har i alla tider hänförts över det vackra platåbergslandskapet. Här har också digniteter som Carl von Linné och polarfararen S.A. Andrée fascinerats och förundrats över både biologi och geologi.

Platåbergens Geopark är ett samarbete mellan nio kommuner i Västra Götaland. Geoparkens område sträcker sig över 3690 km² och gränsen är satt utifrån de geologiska värdena – inte efter kommungränserna.

Platåbergens Geopark har blivit utnämnd till Sveriges första Unesco globala geopark. Det innebär att platåbergslandskapet har geologiska platser och landskap som är av internationell betydelse – något som ses som världsunikt. ◆

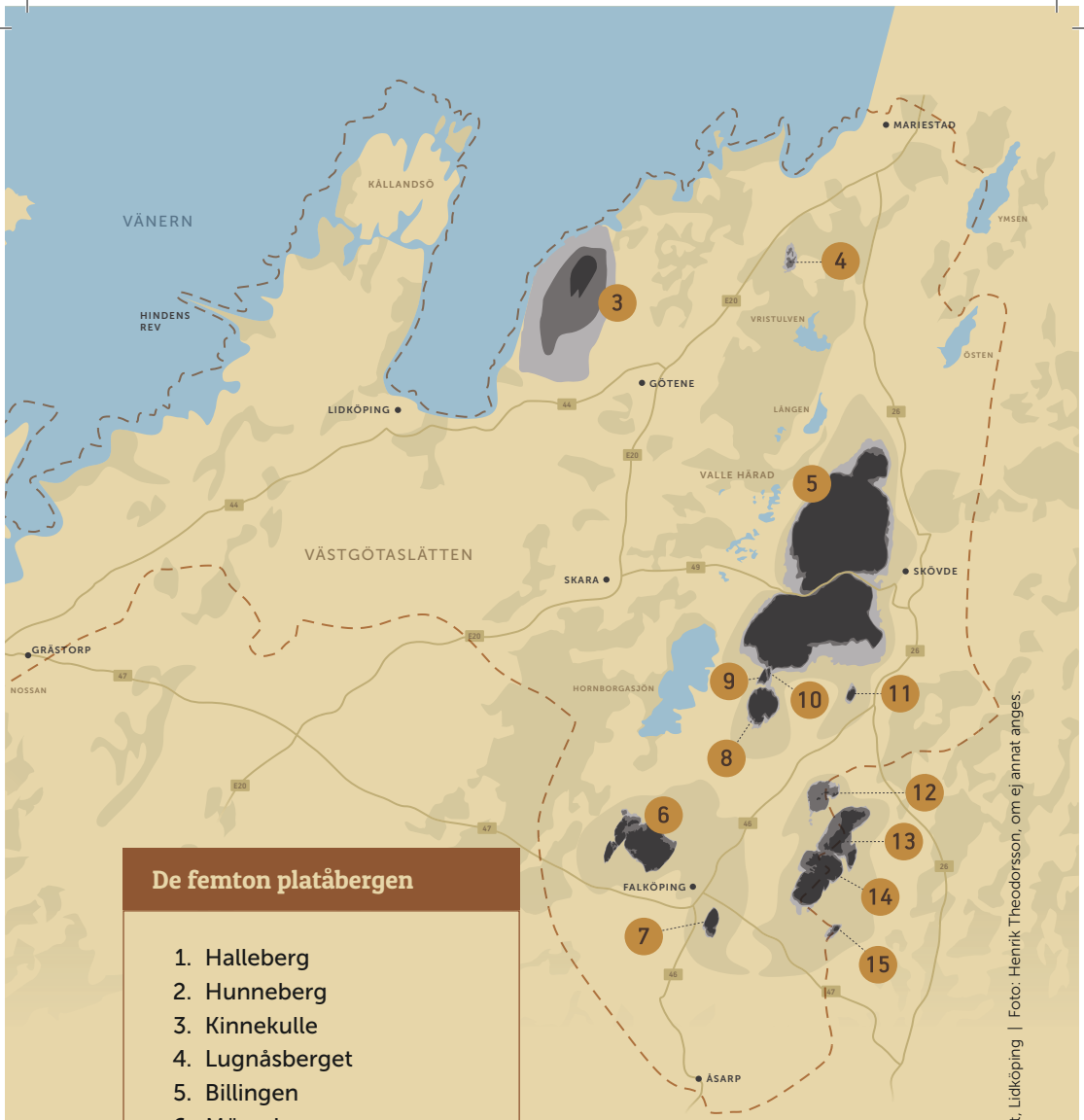

De femton platåbergen

1. Halleberg
2. Hunneberg
3. Kinnekulle
4. Lugnåsberget
5. Billingen
6. Mösseberg
7. Ålleberg
8. Brunnhemsberget
9. Tovaberget
10. Myggeberget
11. Borgundaberget
12. Plantaberget
13. Varvsberget
14. Gerumsberget
15. Gisseberget

Grästorps kommun
Lidköpings kommun
MARIESTAD
Götene kommun
Vänersborgs kommun
SKARA
SKÖVDE
Trollhättans Stad
FALKÖPING KOMMUNEN

©2022 Platåbergens Geopark | Tryck: Exakta Print, Lidköping | Foto: Henrik Theodorsson, om ej annat anges.

VAD ÄR EN GEOPARK?

En geopark är ett område som berättar om planeten jordens utveckling. De geologiska processer som pågått genom årmiljonerna – och som faktiskt fortfarande pågår – har gett området de geologiska fenomen och miljöer som bara finns här, eller på ett fåtal platser i världen.

Idag finns det 177 geoparker i 46 länder. Geoparkerna samarbetar i det globala geoparksnätverket, som syftar till att skapa band mellan geoparker världen över. Att vara en del av detta nätverk sätter också vårt område på världskartan.

Globala geoparker utses av FN-organet Unesco. Andra exempel på Unesco-koncept är världsarv och biosfärområden.

EN GEOPARK HAR TRE KÄRNUPPGIFTER, ENLIGT UNESCO:

Geotourism (TURISM)

Utveckla besöksnäringen och turismen i området på ett hållbart sätt.

Geoeducation (KUNSKAPSSPRIDNING)

Sprida kunskap och berätta om sambandet mellan geologi och natur- och kulturarv.

Geoconservation (BEVARANDE)

Bidra till att området förvaltas med tanke på kommande generationer.

LÄS MER PÅ WEBBEN www.visitgeoparks.org

Geoparker är områden med ett **GEOLOGISKT ARV** av internationell betydelse. I geoparkerna finns platser där besökare kan uppleva och lära känna planeten jordens historia. Platser som hjälper oss att förstå varför landskapet ser ut som det gör.

I geoparker finns också ett exceptionellt och rikt **NATURARV**. Fascinerande landskap, varierande ekosystem och betydande biologisk mångfald är stora värden som låter besökare förstå de utmaningar vår planet står inför.

Geoparker är en mötespunkt där jordens historia möter människans historia. Här kan besökare resa i tiden, från de första bosättarna via industrins utveckling fram till dagens samhälle, vilket utgör ett värdefullt **KULTURARV**.

Det **IMMATERIELLA ARVET** bär vittnesbörd om det intima förhållandet mellan de boende och jorden de brukat i tusentals år. Berättelser, sägner och myter som riskerar att försvinna om vi inte för dem vidare till kommande generationer.

VAD ÄR DET SOM ÄR SÅ UNIKT?

PENEPLANET är rester av en uråldrig bergskedja som fanns för cirka 1700 miljoner år sedan. Bergskedjan eroderades sedan ner till denna platta yta. Detta är grunden – bottenplattan – i vårt landskap. På ett fåtal platser i världen ligger denna plana urbergsyta i dagen. Några av de platserna finns alltså här i geoparken!

PENEPLANET VID NORDKROKEN

ÅLLEBERG

PLATÅBERGEN i Västergötland är uppbyggda av olika lager av bergarter, som lagren i en tårta. Dessa lager består av urberg (granit/gnejs), sandsten, alunskiffer, kalksten, lerskiffer och diabas. Den hårda diabasen på toppen har bevarat bergen från erosion. Bergarternas olika egenskaper har gett landskapet en vacker och varierande natur då olika växter trivs på olika berggrund.

Isen har format landskapet vi har idag! **ISTIDSAVSÄTTNINGAR** är spår efter istiden, enkelt uttryckt. Dessa spår kan se ut, och vara uppbyggda, på olika sätt och säkert har du hört talas om någon av dem: rullstensåsar, dödisgropar, ändmoräner och sanddyner. Dessa landskapsformer berättar för oss hur avsmältningen gick till när inlandsisen drog sig tillbaka.

Foto: Johan Lindwert

KAMELANDSKAPET I VALLE HÄRAD

UPPLEV PLATÅBERGSLANDSKAPET

MUSEER

I geoparken finns det flera intressanta museer av olika slag, som t.ex. Ekehagens forntidsby i Åsarp – en av Nordens största forntidsbyar.

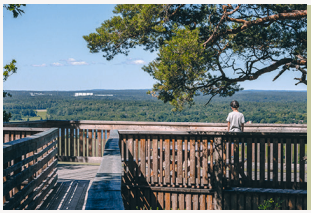

UTSIKTSPLATSER

Platåbergen erbjuder mängder av vackra utsikter. En av dem är Älvutsikten på Hunneberg.

TIPS FÖR EN TREVLIG UPPLEVELSE:

1. Välj rätt tid. Kolla upp besöksmålet i förväg. Morgon och kväll är det oftast färre folk.

2. Om parkeringen är full är det alltid bra att ha ett annat utflyktsmål i närheten som plan B.

3. Slipp parkeringskaos. Cykla, gå eller använd kollektivtrafik för att ta dig till platsen.

4. Tänk på allemansrätten. Inte störa – inte förstöra.

STENBROTT

I platåbergslandskapet finns många lämningar efter stenindustrin. Stora stenbrottet på Kinnekulle är ett omtyckt utflyktmål.

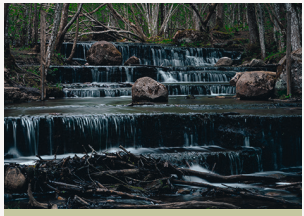

VATTENFALL

Längs platåbergen finns flera mäktiga vattenfall som rinner, forsar och kastar sig ut över bergkanterna, som t.ex. Silverfallet på Billingen.

FRILUFTSOMRÅDEN

På flera av våra platåberg finns populära friluftsområden. Mösseberg bjuder bl.a. på djurpark, utsiktstorn, motionsspår och vintersport.

Foto: Jesper Anhede

NATURRESERVAT

Alla naturreservat i platåbergslandskapet, som t.ex. Hindens rev, visar på unika naturvärden.

PÅ VÅR SITE HITTAR DU MASSOR AV INTRESSANTA BESÖKSMÅL:

www.platabergensgeopark.se/besoksmal

HORNBORGASJÖN

är den största sjö (28 km²) som ligger helt i geoparkens område.

HALLONFLICKAN

Ett skelettfynd efter en stenåldersflicka vars sista måltid var hallon.

FLOIAN

En global geologisk referenspunkt på Hunneberg, döpt efter byn Flo.

STÖRSTA BERGET

Billingen är geoparkens största berg till ytan och är ca 130 km² stort.

MEGALITGRAVARNA

på Falbygden är byggda för ca 5500-5000 år sedan – långt före Egyptens pyramider.

STÖRSTA FORNBORGEN

Hallebergs fornborg räknas som Skandinaviens största då i princip hela berget användes som förskansning.

KATA GÅRD

Utgrävningen av gårds-kyrkan har visat på ett tidigare kristnande av Sverige än vi tidigare trott.

TUNG SKATT

Vitteneguldet anses vara den tredje största guld-skatten som hittats i Sverige hittills, räknat i vikt (1,9 kg).

ÄLDSTA PLAGGET

Gerumsmanteln är daterad 360-100 f.Kr. och är Sveriges äldsta bevarade klädesplagg.

UNIKA METEORITER

På Kinnekulle har man hittat meteoriter som slog ner på jorden för 470 miljoner år sedan.

ÅLLEBERG

är det högsta platåberget i geoparken med sina 335 m.ö.h.

SKÄKTEFALLET

vid Nordkroken är troligen geoparkens högsta vattenfall med ca 30 meters fritt fall.

VILL DU VETA MER?

Besök vår hemsida och följ oss på sociala medier så får du koll på allt som händer, kan hända och har hänt i platåbergslandskapet.

PLATÅBERGENS GEOPARK
Lager av historia

unesco
Global Geopark

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

www.platabergensgeopark.se